

Kokkuvõtte komisjoni otsusest,**26. veebruar 2014,****Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 101 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta****(Juhtum AT. 39398 VISA MIF)***(teatavaks tehtud numbri C(2014) 1199 (final) all)***(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)***(2014/C 147/06)*

Komisjon võttis 26. veebruaril 2014 vastu otsuse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta. Koosõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003⁽¹⁾ artikliga 30 avaldab komisjon poolte nimed ja otsuse põhilise sisu, sealhulgas kehtestatud sanktsioonid, võttes arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi.

(1) Juhtum käsitleb mitmepoolseid vahendustasusid, mille Visa Europe Limited (edaspidi „Visa Europe“) kehtestas piirkondadevahelistele, teatavatele riigisisestele⁽²⁾ ja Visa Europe'i sisestele EMP-välistele⁽³⁾ tehingutele, mida tehakse müügikohas Visa erakliendi krediit- ja deebetkaartidega, ning piiriüleste tehingute vastuvõtmist käsitlevaid eeskirju.

1. ESIALGSED KONKURENTSIPROBLEEMID

(2) Komisjon jõudis oma 3. aprilli 2009. aasta vastuväidetes (edaspidi „vastuväidet“) esialgsele järeldusele, et Visa Europe rikkus mitmepoolsete vahendustasude kehtestamisega aluslepingu artiklit 101 ja EMP lepingu artiklit 53.

(3) Komisjon võttis 8. detsembril 2010 vastu otsuse määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 alusel (edaspidi „kohustuste kohta võetud otsus“). Selle otsusega muudeti ettevõtja Visa Europe suhtes neljaks aastaks õiguslikult siduvaks järgmised kohustused: i) menetluse kohaldamisalasse kuuluvate deebetkaartidega tehtud tehingute suhtes kohaldatavate mitmepoolsete vahendustasude kaalutud keskmise piiramine 0,20 protsendiga ja ii) nende võrgueeskirjadesse tehakse mitmeid muudatusi ja/või need muudatused jäävad jõusse.

(4) Komisjon sõnastas ümber ja täpsustas oma vastuväiteid seoses erakliendi krediitkaartide mitmepoolsete vahendustasudega 31. juuli 2012. aasta täiendavas vastuväiteteatises (edaspidi „täiendav vastuväiteteatis“). Lisaks laiendati menetluse kohaldamisala nii, et see hõlmaks piirkondadevaheliste (või rahvusvaheliste) mitmepoolsete vahendustasude otsest kohaldamist siis, kui müüjad asuvad EMP territooriumil, ja võeti esialgne seisukoht, et piiriüleste tehingute vastuvõtmist käsitlevate Visa Europe'i eeskirjadega rikuti aluslepingu artiklit 101 ja EMP lepingu artiklit 53.

(5) Vahendustasu maksab kaubandusettevõtja pank (edaspidi „vastuvõttev pank“) kaardiomaniku pangale (edaspidi „väljaandev pank“) igalt tehingult, mis sooritatakse jaemüügipunktis maksekaardiga. Kui kaardiomanik kasutab maksekaarti kaubandusettevõtjalt kaupade või teenuste ostmiseks, maksab kaubandusettevõtja vastuvõtvale pangale müüja teenustasu. Vastuvõttev pank jätab osa tasust endale (vastuvõtva panga marginaal), osa summast kantakse edasi väljaandvale pangale (mitmepoolsed vahendustasud) ning väike osa summast makstakse süsteemi haldajale (praegusel juhul Visale). Tegelikult määravad mitmepoolsed vahendustasud suure osa müüja teenustasudest.

⁽¹⁾ EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1.

⁽²⁾ Praegu Belgias, Ungaris, Islandil, Iirimaa, Itaalias, Luksemburgis, Maltal, Madalmaades, Lätis ja Rootsis.

⁽³⁾ Need on tehingud, mis on sooritatud EMP territooriumil asuvate kaubandusettevõtjatega, kasutades Visa Europe'i territooriumi alla kuuluvates EMP-välistes riikides väljastatud Visa erakliendi maksekaarti. Visa Europe'i territooriumi alla kuuluvad EMP, Andorra, Fääri saared, Gröönimaa, Iisrael, Monaco, San Marino, Svålbardi saarestik ja Jan Mayeni saar, Šveits, Türgi ja Vatikan.

(6) Esialgses hinnangus väljendati muret, et mitmepoolsete vahendustasude eesmärk ja mõju on konkurentsi märgatav piiramine maksekaardimaksete vastuvõtmise turgudel nii kaubandusettevõtjate kui ka kaudselt nende klientide kahjuks. Mitmepoolsed vahendustasud paistavad suurendavat baasmäära, millele vastuvõtavad pangad lisavad kaubandusettevõtja teenustasud, luues olulise kuluelemendi, mis kehtib kõikide vastuvõtivate pankade puhul. Komisjoni esialgse hinnangu kohaselt ei ole ettevõtja Visa Europe kehtestatud mitmepoolsed vahendustasud objektiivselt vajalikud. Piiravat mõju maksekaardimaksete vastuvõtmise turgudel võimendavad veelgi mitmepoolsete vahendustasude mõju võrgu- ja väljaandvate pankade turgudel ning muud võrgueeskirjad ja -tavad, nimelt kõigi maksekaartide tunnustamise reegel, mittediskrimineerimise reegel, ühendamine⁽¹⁾ ja kaardimaksete vastuvõtmise turgude killustatus piiriüleste tehingute vastuvõtmist piiravate eeskirjade pärast⁽²⁾. Lisaks sellele ei vasta vastuväiteteatise ja täiendava vastuväiteteatise kohaselt mitmepoolsed vahendustasud nõuetele, mille alusel oleks nende suhtes võimalik kohaldada erandit vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõikele 3. Erandit tohib kohaldada vaid siis, kui sellega kaasneb tõhususe suurenemine ja tarbijad saavad sellest tulenevast kasust õiglase osa.

(7) Visa Europe'i süsteemis kehtib piiriüleste tehinguid vastuvõtivate pankadele eeskiri, milles sätestatakse, et tehingule kohaldatakse mitmepoolseid vahendustasusid selle riigi määrade järgi, kus tehing sooritati. Kõnealuse eeskirja kohaselt peavad piiriüleste tehinguid vastuvõtavad pangad vaikimisi kohaldama riigipõhiseid või piirkondadevahelisi või registreeritud riigisiseseid mitmepoolseid vahendustasusid. Visa Europe'i väljaandvad ja vastuvõtavad liikmed riigis, kus tehing sooritati, ning piiriüleste tehinguid vastuvõtavad pangad võivad kalduda kõrvale riigisisestest või riigipõhistest mitmepoolsetest vahendustasudest, sõlmides kahepoolseid lepinguid, millega vahendustasu vähendatakse või tühistatakse. Piiriüleste tehinguid vastuvõtavad pangad võivad siiski olla ebasoodsamas olukorras, kui nad soovivad sõlmida nimetatud kahepoolseid lepinguid, sest neil ei ole tõenäoliselt tugevaid sidemeid riigi väljaandvate pankadega. Riikides, kus on sõlmitud olulisi kahepoolseid lepinguid, mis hõlmavad riigi vastuvõtvaid panku, peavad piiriüleste tehinguid vastuvõtavad pangad tavaliselt kohaldama suuremaid riigipõhiseid või piirkondadevahelisi või registreeritud riigisiseseid mitmepoolseid vahendustasusid. Nimetatud eeskirja eesmärgiks ja tagajärjeks peetakse ka territoriaalset ja hinnapiirangut, mis takistab väiksemate mitmepoolsete vahendustasudega riikide vastuvõtvaid panku pakkumast oma teenuseid teistes riikides hindadega, mille puhul on mitmepoolsed vahendustasud väiksemaid. Pidades silmas eesmärki luua makseteenuste siseturg, on see väga tõsine piirang, mis näib olevat põhjendamatu. Maksekaardimaksete vastuvõtmise turgude kunstlik jagamine kahjustab tarbijaid, sest kaubandusettevõtjad on kohustatud teenuste eest kõrgemat hinda maksma. Seetõttu võttis komisjon täiendavates vastuväidetes esialgse seisukoha, et nimetatud eeskirja eesmärk ja sisu näevad ette siseturgude killustumise säilitamise, piirates piiriüleste tehinguid vastuvõtivate pankade turule sisenemist ja hinnakonkurentsi.

2. OTSUS KOHUSTUSTE KOHTA

(8) Visa Europe tegi 10. mail 2013 ettepaneku võtta määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 kohaselt kohustusi komisjoni tõstatatud küsimuste lahendamiseks.

(9) 14. juunil 2013 avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 kohane teatis, milles esitati juhtumi ja väljapakutud kohustuste kokkuvõtte ning kutsuti huvitatud kolmandaid isikuid üles esitama märkusi nimetatud kohustuste kohta ühe kuu jooksul pärast teatise avaldamist. 30. augustil 2013 edastas komisjon Visa Europe'ile märkused, mille huvitatud kolmandad isikud olid pärast teatise avaldamist saatnud. 5. novembril 2013 esitas Visa Europe muudetud kohustused.

(1) Kõigi maksekaartide tunnustamise reegel on Visa süsteemi reegel, millega kohustatakse lepingu sõlminud kaupmehi võtma vastu ühe teatava kaubamärgiga kaardiga (näiteks VISA, VISA Electroni või V PAY-ga) tehtud makseid, aktsepteerima kõiki selle kaubamärgiga kaarte, mis on nõuetekohaselt esitatud, neil vahet tegemata ja võtmata arvesse kaardi väljastanud panku või selle kaubamärgiga kaardi tüüpi. Mittediskrimineerimise reegel on Visa süsteemi reegel, millega takistatakse kaubandusettevõtjaid kehtestamast lisatasusid VISA, VISA Electroni või V PAY maksekaartidega tehtavatele tehingutele, välja arvatud juhul, kui kohaliku seadusega on selgelt kindlaks määratud, et kaubandusettevõtjal on lubatud kehtestada lisatasu. Ühendamine on tava, mille puhul vastuvõtavad pangad kehtestavad kaubandusettevõtjale sama teenustasu ühe süsteemi eri maksekaartide (näiteks VISA deebet- ja krediitkaartide) või eri süsteemide maksekaartide (näiteks VISA ja MasterCardi krediitkaartide) aktsepteerimise eest. Esialgse hinnangu järgi vähendavad need eeskirjad ja tavad kaubandusettevõtjate suutlikkust piirata Visa Europe'i liikmete turuvõimu ühist teostamist mitmepoolsete vahendustasude kaudu, tugevdades seeläbi mitmepoolsete vahendustasude konkurentsivastast mõju.

(2) Piiriüleste tehingute vastuvõtmine on vastuvõtivate pankade tegevus, mille eesmärk on leida nende asukohariigist erinevas EMP riigis asuvaid kaubandusettevõtjaid, kes aktsepteeriks kaardimakseid.

(10) Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 kohaselt muutis komisjon 26. veebruaril 2014 vastuvõetud otsusega muudetud kohustused ettevõtja Visa Europe jaoks neljaks aastaks siduvaks. Järgnevalt on kokku võetud kõnealuste kohustuste peamine sisu.

- a) Kaks kuud pärast ettevõtja Visa Europe kohustuste kohta võetud otsuse teatavaks tegemist kohustub Visa Europe piirama iga-aastast kaalutud keskmist EMP-siseste mitmepoolsete vahendustasude määra, mida kohaldatakse Visa Europe'i krediitkaartidega sooritatud tehingute suhtes, 0,3 protsendiga.
- b) Piirangut kohaldatakse eraldi kaks aastat pärast kohustuste kohta võetud otsuse teatavaks tegemisest ka nendes EMP riikides, kus ettevõtja Visa Europe sätestab otse konkreetsed riigisiseseid mitmepoolsete vahendustasude krediitkaartide puhul, ja nendes EMP riikides, kus riigisiseste tehingute suhtes kohaldatakse EMP-siseseid mitmepoolsete vahendustasusid muude mitmepoolsete vahendustasude puudumise korral.
- c) Visa Europe teeb samuti ettepaneku tagada alates 1. jaanuarist 2015, et:
- krediitkaardimaksete suhtes kohaldatavat mitmepoolsete vahendustasude määra 0,3 % piirangut kohaldatakse ka kõikide Visa Europe'i kehtestatud mitmepoolsete vahendustasude suhtes, mis on seotud tehingutega, mis on tehtud Visa Europe'i territooriumi⁽¹⁾ alla kuuluvates EMP-välistes riikides väljastatud Visa krediitkaartidega EMP territooriumil asuvate kaubandusettevõtjate juures (edaspidi „Visa Europe'i siseseid EMP-välised krediitkaartide mitmepoolsete vahendustasud“) ja
 - deebetkaardimaksete suhtes kohaldatavat mitmepoolsete vahendustasude määra 0,2 % piirangut kohaldatakse ka kõikide Visa Europe'i kehtestatud mitmepoolsete vahendustasude suhtes, mis on seotud tehingutega, mis on tehtud Visa Europe'i territooriumi alla kuuluvates EMP-välistes riikides väljastatud Visa deebetkaartidega EMP territooriumil asuvate kaubandusettevõtjate juures (edaspidi „Visa Europe'i siseseid EMP-välised deebetkaardide mitmepoolsete vahendustasud“) ja
- d) Visa Europe kohustub muutma oma piiriüleste tehingute vastuvõtmist käsitlevaid eeskirju selliselt, et alates 1. jaanuarist 2015 võivad piiriüleste tehingute vastuvõtjad pakkuda kas kaubandusettevõtja asukohas kohaldatavaid deebetkaartide või krediitkaartide riigisiseste tehingutega seotud mitmepoolsete vahendustasusid või 0,2 % mitmepoolsete vahendustasude määra deebetkaarditehingute puhul ja 0,3 % mitmepoolsete vahendustasude määra krediitkaarditehingute puhul, kui on täidetud teatavad tingimused.
- e) Visa Europe kohustub jätkama täiendavate läbipaistvusmeetmete rakendamist. Visa Europe kohustub eelkõige:

- võtma kasutusele eeskirja, mille kohaselt vastuvõtavad pangad peavad kaubandusettevõtjatele pakkuma müüja teenustasu määramist „mitmepoolne vahendustasu plus plus“ („MIF plus plus“) põhimõtte kohaselt halduslõivu eest (täpsemalt peavad vastuvõtavad pangad nõudmise korral esitama oma lepingutes ja arvetel müüja teenustasu kolmes osas: mitmepoolsete vahendustasud, kõik muud kohaldatava maksesüsteemiga seotud tasud ja vastuvõtva panga tasu). Visa Europe nõuab, et vastuvõtavad pangad võtavad selle eeskirja kasutusele kõikide uute lepingute suhtes 12 kuu jooksul pärast seda, kui ettevõtjat Visa Europe on teavitatud kohustuste kohta võetud otsusest, ja kehtivate lepingute suhtes 18 kuu jooksul;
- võtma Visa Europe'i kehtestatud mitmepoolsete vahendustasude puhul kasutusele lihtsustatud struktuuri, kus on vähemalt 25 % vähem tasukategooriaid, et parandada läbipaistvust ja hõlbustada tasumäärade võrdlemist.

(11) Visa Europe määrab seirehalduri kontrollima, kas Visa Europe täidab oma kohustusi. Enne määramist on komisjonil õigus seirehalduri kandidaat heaks kiita või tagasi lükata.

(12) Kohustused kehtivad nelja aasta jooksul alates kuupäevast, kui ettevõtjale Visa Europe tehakse teatavaks kohustuste kohta võetud otsus.

(13) Kohustustes esitatud mitmepoolsete vahendustasude kaalutud keskmise piiranguid hinnati kõigi maksekaartide tunnustamise reegli alusel. Otsuses leiti, et kohustused on asjakohased ja vajalikud vastuväiteteatistes ja täiendavas vastuväiteteatistes määratletud probleemide lahendamiseks, olemata sealjuures ebaproportsionaalsed.

⁽¹⁾ Visa Europe'i territooriumi alla kuuluvad EMP, Andorra, Fääri saared, Gröönimaa, Iisrael, Monaco, San Marino, Svålbardi saarestik ja Jan Mayeni saar, Šveits, Türgi ja Vatikan.

(14) Konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitlev nõuandekomitee esitas oma pooldava arvamuse otsuse vastuvõtmise kohta 17. veebruaril 2014. 19. veebruaril 2014 esitas ärakuulamise eest vastutav ametnik oma lõpparuande.

(15) Otsuse tegemine lõpetas menetluse seoses Visa Europe'i EMP-siseste krediitkaartide puhul kehtivate mitmepoolsete vahendustasudega, Visa Europe'i riigisiseste tehingute mitmepoolsete vahendustasudega, Visa Europe'i siseste EMP-väliste krediit- ja deebetkaartide puhul kehtivate mitmepoolsetele vahendustasudega, rahvusvaheliste mitmepoolsete vahendustasudega ning seoses Visa Europe'i eeskirjaga piiriüleste tehingute vastuvõtmisele kohaldatava mitmepoolse vahendustasu kohta.

(16) Otsus ei hõlma aga ettevõtjate Visa Inc. ja Visa International Service Association mitmepoolseid vahendustasusid, mida komisjon uurib edasi.
